

Мельник А.С., студ. ФЕЛ, Чікін С.В., к.т.н. доц.
Національний технічний університет України "КПІ ім. Ігоря Сікорського"

СПІВВІДНОШЕННЯ МІЖ ВИДОМ ОБ'ЄКТА ВІНАХОДУ Й ОБСЯГОМ ПРАВ, ЩО ВИПЛИВАЄ З ПАТЕНТУ НА ВІНАХІД

Поняття "пристрій" охоплює винаходи, об'єктами яких є вироби й знаряддя виробництва, наприклад, машини, агрегати, прилади, пристосування й т.п. Об'єкти винаходів цього виду можуть бути охарактеризовані конструктивними або схемними ознаками, а також їх сполученням.

Права, що випливають з патенту, поширюються в цьому випадку тільки на об'єкти, охоплені формулою винаходу, а в спірних випадках визначаються з урахуванням опису, теорії еквівалентів й інших прийомів тлумачення формули винаходу, прийнятих у даній країні.

Однак оскільки патент, виданий на пристрій, надає патентовласникові виключне право на використання цього пристрою, тобто позбавляє третіх осіб права виготовляти, продавати й експлуатувати запатентований пристрій, наявність такого патенту практично позбавляє третіх осіб можливості виготовляти цей пристрій навіть новим, раніше невідомим способом без згоди патентовласника тому що виготовлена продукція неминуче підпаде під дію патенту, виданого на пристрій. Таким чином, патент, виданий на спосіб виготовлення запатентованого виробу, фактично виявляється залежним від патенту, виданого на цей виріб [1].

Поняття "спосіб" охоплює винаходи, які характеризуються, головним чином, технологічними ознаками в широкому розумінні цього слова, тобто послідовністю або характером дій і прийомів, особливістю режимів при здійсненні якого-небудь процесу, використанням інструмента, машин і знарядь.

Підхід до питання про обсяг охорони прав, що випливають із патенту на "спосіб", у різних країнах нерівнозначний.

У більшості країн, у тому числі в Україні, охороняється й продукт, виготовлений безпосередньо способом, який охороняється патентом, тобто в цьому випадку передбачається непрямий захист продукту, причому новий продукт вважається отриманим запатентованим способом при відсутності доказу виготовлення його іншим способом. Захист способу як об'єкта винаходу надає більш широкі права патентовласникові ніж захист пристрою, що реалізує даний спосіб у якому-небудь конкретному виконанні, оскільки ті самі операції способу можна реалізувати різними засобами, що виконують покладену на них функцію в захищеному патентом способі.

Таким чином, застосування теорії еквівалентів при встановленні факту використання запатентованого способу обумовлено значними складнощами, пов'язаними з тим, що певним технологічним операціям досить важко, а часом і неможливо, підібрати еквівалентні шляхи рішення поставленого завдання [2].

Поняття "речовина" охоплює об'єкти винаходів, що ставляться, зокрема, до матеріалів, составів, композицій.

Об'єкти цього виду характеризуються сполученням компонентів які входять до складу речовини, співвідношенням їхнього кількісного змісту, структурою, введенням добавок і т.п.

Власник патенту, виданого на речовину, практично може позбавити третю особу можливості використати виданий патент на спосіб виготовлення або використання запатентованої речовини.

У ряді країн застосування вже відомого пристрою, способу або речовини по іншому призначенню розглядається в якості одного з видів об'єктів винаходів.

Власне кажучи, предметом такого винаходу є новий спосіб використання відомого об'єкта (пристрою, способу або речовини), що дозволяє говорити про те, що встановлення факту використання винаходу, об'єктом якого є "застосування по новому призначенню", з використанням теорії еквівалентів практично неможливо, оскільки в цьому випадку

можливо тільки доказ того, що саме таке застосування, принаймні, не ново або прямо впливає із властивостей, властивих раніше запатентованому винаходу.

Віднесення об'єктів винаходу до того або іншого виду в значній мірі впливає на обсяг охорони, що йому надана.

Неправильне віднесення об'єкта винаходів до того або іншого різновиду може необґрунтовано звужити сферу дії цієї охорони, наприклад, якщо об'єктом винаходу визнається пристрій для виготовлення, а не спосіб виготовлення виробу.

Перелік посилань

1. Чернова Л.В. Выявление изобретений. Конспект лекций. – М.: ВНИИПИ, 1986. - 49 с.
2. Андрощук Г., Крайнев П., Кавасс И. Право интеллектуальной собственности: торговые аспекты. Научн.-практ. изд. – К.: Издательский Дом “Ин Юре”, 2000. – 200 с.